

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
27 maiu st. v.
8 iunie st. n.

Ese în fiecare duminică.
Redacțiunea :
Strada principală 375 a.

Nr. 21.

ANUL XXVI.
1890.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei

Nópte de April.*

Pădurea 'n frémăt liniștit
Subt razele de lună,
C'un farmec dulce negrăit
Poenile 'ncunună.

Noródelor de vietăți
Gătite-acum culcării,
Lăsați odihna pe-alte dăți:
E nóptea desfătării!

Și flori ascunse prin desiş
In pacea tăiniciei,
Iviți-ve in luminiș:
E nóptea poesiei!

Și voi dihăanii ce, la drum
Stați puse pe hrăpire,
Lăsați-ve de pradă-acum:
E nópte de iubire!

Ve strîngeți licurici, in mii,
Cu licărirea vie,
Și faceți mare de făclii:
E nópte de-armonie!

Și fie sus făclii, și jos;
Lumina-i vieța Firii; —
Serbătoriți-o luminos:
E nóptea fericirii!

Tăceți! — Semnalul este dat,
De pe o cracă 'n umbră
Un glas duios a răsunit
Până 'n desimea sumbră.

Și altul îi răspunde 'n cet
O gamă-armonioasă,
O întrebare de poet,
O șoptă amororă:

— Ești tineră și tinăr sînt
Și inima mi-i plină
De un poetic simțiment
Ce vieța-mi insenină.

O! naltă-ți, naltă glasul teu,
Comoră de-armonie,

Și spune sufletului meu
De vrei să-i fii soție.*

Și dornicul privighiător
Așa își cântă dorul
Cu glasul lui desmierdător,
Ce-l încâldește-amorul.

— Și sufletul îmi e cuprins
De-o tainică pornire
A unui dulce dor nestins
De vieță prin iubire!

Er glasul meu de țî-o plăcē
Cum își doinește dorul,
De te-o vrăji cântarea mea,
Vin, fii-mi soțiorul!*

Așă cu glas armonios
Privighiătorea, dulce
Chemă pe soțul ei duios
La sinu-i să se culce.

Așă in prējma lor, așă
Prin crēngile stufoșe
Pădurea 'ntregă rēsună
De melodii duiōse.

Un paradis, in care mii
De magice pērae
Curgeau in valuri de-armonii
Subt a lunei vāpae.

O! mândrelor privighiători,
A inimi simțitōre
Poetice și dragi surori
Din lumi desfătātore!

Artiste in al vostru cānt,
Artiste și 'n simțire,
Voi ve 'nsoții pe-acest pāmēnt
Prin cāntec de iubire!

Pe-o lume-a căreia simțiri
E calcul, prosă mōrtă,
Voi prin poetice porniri
V'alcătuiți o sōrtă.

* Legenda este că in nóptea spre Sf. Gheorghe privighiătorele se insoțesc. Privighiătorul alege pe aceea care-i pare a cânta mai frumos. Și in adevăr, pădurea e un adevărat concert in această nópte. Nu se aud decât glasuri de privighiătore, in tr'o deplină armonie.

In lume, tot falsificat :
Toți ție, le place arta.
Paradă: 'N silă-au ascultat
Din »Huguenoți« séu »Martha.«

E moda cânt a ascultă, —
Și moda tot transformă ; —
Se string podôbe-a-și arătă,
Aplaud', simt . . . de formă.

Al muzicei accent ceresc
Intr'ênșii n'au rêsunet
Și poesia ce iubesc
E cu metalic sunet.

Voi n'ascultați religios, —
Norod de-artiști de geniu, —
Al vostru cânt sublim, duios,
Pe-al artei sfânt domeniu !

Voi ve 'nțelegeți, v'admirați,
Și 'n culmea fericirii,
Păreche casnică formați
In larg palatul Firii !

Și nôptea trece . . . ȕorii vin,
Èr luna cea bălae
Cobôră 'n marea de senin
Pe-o galbănă vâpae . . .

Èr prin pădure melodii
Tot sună . . . rêsălățite :
Sunt ultimele armonii
A noștei fericite !

Bolintin, 1890, april.

Radulescu-Niger.

Bogdan I séu Intemeerea Moldovei.

— Tragedie in versuri, in cinci acte. —

(Urmare.)

Scena VII.

Molda, (ținând in mâni crucilița dela gât.)

Tristă prevestire !

Un pic de sânge-aicea pe cruce . . . Cum căđu ?
Cum pân' acuma ochiu-mi âst sânge nu-l vëđu ? . . .
Oh ! dragă cruciliță, odor sfințit de vécuri,
La orice grea năpaste găsești tu grabnic lécuri.
In tine cred ! m'ajută ! — putere dă-mi, atât,
Să mor măcar cu cinste, cu suflet nemânjit,
De nu-s in stare 'n viêtă să fiu ce fui menit :
Soție celui care eu fost-am juruită . . .

(Ingenunche și ȕice incet o rugăciune.)

Scena VIII.

Negrilă, Molda.

Negrilă.

Sêrmana ! se inchină la Dumneđeul meu,
La care, de mult încă, nu m'am mai rugat eu . . .

Molda.

Da ! voi avé putere !
(Se ridică.)

Negrilă.

Copilă blândă, dulce,
Mai stêmpêră-ți durerea ce sôrta îți aduce !

Te 'ncrede 'n astă cruce ce tainic o adori ;
Cu dênsa-i dulce viêtă, — și dulce e să mori ! . . .

Molda.

Bêtrâne, verși zădarnic a tale vorbe bune.

Negrilă.

Faci reu că vrei cu sila ființa-ți a rêpune.
Ascultă : ca și tine-s nenorocit român,
Ce-odat' cu draga-mi țêră, căđui sub jug păgân ;
Dar nu căđui ca frații ce 'n câmpul de bătae
Sfêrșit-a 'n vreme scurtă a viêtăi lor vâpae . . .
Ne'ndurătôrea-mi sôrtă voit-a să trăesc, —
Să port plânsôre 'n suflet — pe barbar să-l slujesc . . .

Molda.

Robit și tu ! . . .

Negrilă.

Da, — inse intocmai ca și tine,
Fiind cruțat de môrte, păstrat fui spre rușine . . .
Și mi se cade traiul cest mult injositor :
Pecatul cel mai mare, cel mai ingrozitor,
Eu l'am făcut in lume !

Molda.

Și cum ? vorbeșce — spune —
Că vorba ta duiôsă eu simt că par că-mi pune
Pe inimă un balsam, — și uit durerea mea,
Când vëd ș-un alt că geme de-o suferință grea . . .

Negrilă.

Sunt mulți ani de atunce ! . . . când țera nôstră veche,
Bogată și mărêtă, cum nu avea păreche,
Trăiá in dulce pace, in totul propășind
Și toți din aste plaiuri un singur țel avënd :
Intemeerea țerei cum fost-a din vechime,
Pe când Romanii falnici gonind pe barbarime,
Vêrsar'aici lumină, frăție, drepte legi . . .
Din fiii țerei aste puteai oricând s'alegi
Mii tineri nalți ca brađii, ușori ca cerbi de munte,
Puternici, plini de viêtă, români voinici de frunte, —
Ce-aveau in piept nădejdea ș-alênul vitejesc !
— Eram și eu printr'ênșii ! — Dar, vai ! imi amint esc,
Că 'ntr'o ȕi de Pașce, când lumea 'n veselie
Sêrbând sfânta 'Nviere, eșise la câmpie, —
Și jos, pe erbă verde, mănecând, bënd și riđend —
In psalmuri mult sfințite pe Domnul laudând, —
Vëđurâm de odată . . . privești grozavă !
Ca fulgerul năprasnic eșind dintr'o dumberavă
O ôste tătărăscă, — puhoi lung, nesfêrșit . . .
Ce 'n clipă ca pozderia pe noi a tăbărit !
Și măcelind ca 'n vite ce-s făr' de 'mpotrivire,
Zdrobi făr' indurare, acea turbată-oștire
Mai tôtă tinerimea ce 'n câmp serbătôriá ! . . .
Ah ! crâncenă lovire mai fost-a și acea !
Tăiá in noi românii cânésca tătărime,
Cum taie côsă 'n holde ! Și dintre noi, vai ! nime
N'avea un capêt de-armă să pôtă-a se-apêră, —
Că nime nu gândise să-și pôrte arma sa
In sfânta ȕi de Pașce ! — Căđurâm noi cu toții,
Râniți, uciși . . . Vai nôue ! . . . Și când vëđură, hoții,
Cu noi că a sfêrșit-o, c'un alt barbar avënd,
Porniră spre cetate năprasnic, ca un vënd
Turbat de mēđă-nôpte, suflând môrte grozavă
Și foc și prădăciune pe 'ntrêga Smerodavă.
Pieri atunci al nostru bêtrân stăpânitor ;
Și mulți părinți periră sub fier ucigător . . .
Că astă neașteptată, furiôsă năvălire,
Ce intr'o ȕi ș-o nôpte zdrobi o omenire, —
Părea că fuse plôie de foc greu, furios,
Ce dase pe Sodoma Iehova nemilos !

— Puțini din cei ce 'ngrabă scăpară din cetate,
 Porniră 'n mare gônă spre sate 'nvecinate,
 S'adune ôstea care răsărită eră
 Prin țeră, pe la vetre, — precum se-obicinuiă
 In vremea cea de pace. Și câți puțini s'aflară,
 Cu arcuși s'eu cu cöse, ingrabă s'acruneară
 Spre Smerodava, care gemea ingrozitor
 Sub dintele-astei haitei cumplit, sfășietor!
 Se 'ncinse-atunci o luptă, cum rare ori se vede
 O luptă între ômeni! . . . Deu! îți viniă a crede,
 Privind l'a lor pornire, că fiecare-arcaș
 Avea puteri de tigru, de șoim, de uriaș!
 Când da el sbor la cōsa-i c'o mână vitejescă,
 Cădeau in clae leșuri din hōrda tătărăscă!
 Din arcul fiecărui săgēta ce-asvērliă
 In piept de tătărime mereu se infiea! —
 Zădarnică fu astă grea luptă, fiorosă;
 Pozderia cea de barbari, de sânge mult sētōsă,
 De deci de-ori covirșise puținii noștri frați!
 Și etă de ce 'n luptă am fost noi măcelați . . .
 — Din toți cei ce 'n câmpie rāniți s'eu morți cădură,
 Trei numai, inspre sēră, cu mare greu, putură
 Incet să se ridice din colb, unde gemeau; —
 Cu crāncene fioruri in giuru-le priviau,
 Cum ori ce fir de erbă cu sânge se roșise —
 Și cum ciuntite trupuri tot câmpul coperise!
 Din când in când vr'un țipet amar se audiă,
 S'eu un cuvēt — din urmă — ce sōrta blăstēmă!
 — Incet, cei trei porniră să caute-un loc ascuns,
 In care crudul barbar să nu fi fost pētruns;
 Dar . . . cum mergeau, de-odată un strigăt se aude,
 Apoi un gemet jalnic l'audiul lor pētrunde . . .
 Din cei trei, lui intēiul ce mai grăbit pășind
 Spre locul de-unde glasul se audiă eșind, —
 Gāsii gemēnd amarnic, intr'o micuță vale,
 Un barbar cu chip tinēr, infășurat in zale,
 Cu armele bogate, cu coiful aurit,
 Și calu-i, de preț mare, tot lângă el trîntit . . .
 — »Aveți voi indurare! — strigă la noi tatarul,
 »Și-mi dați un strop de apă să-mi potolesc pojarul,
 »Ce mult mai tare m'arde ca rana ast' din piept.«
 Coman atuncea-i strigă: »Pe Dumneșeu drept!
 Grăește-mi al teu nume!« — Și barbaru-i grăește:
 — »Eu sūnt Zemir, și-s fiul aceluia ce domnește
 »Pe 'ntreaga tătărime — a lui Haraboi-Han.«
 — »Tu ești?« îi dīce Frateș, »tu căne de dușman!
 »Mai cei ajutorare dela acei ce hōrda-ți
 »Ucis-a, jefuit-a? — rēsplată pentru prada-ți
 »Tu cei un pic de apă? . . .« și se plecă el jos,
 »Și smulse dela brău-i un lung jungher tăios,
 Ce ridicând in aer, îi dīse încă: — »Ține
 »Rēsplată pentru fapta-ți ce drept îți se cuvine!
 Când Frateș vru s'avēnte al seu braț lung, destins,
 Simții fiori de milă că sinu-mi a cuprins,
 Și me pusei nainte-i — cerēndu-i indurare:
 — »Durerea lui« îi dīsei, »-acum destul de mare
 »Și rana-i e de mōrte . . . in pace să-l lāsăm.«
 — »Ce? tu Negrilă, ēnsuți vrei viēța să-i păstrăm?«
 — »Mai grea i-a fi ca mōrtea o viēță durerōsă . . .
 »In viēță lasă-l Frateș!« — Cu fața fiorosă,
 Cei doi priviau la mine — ér eu, ingenunchiat,
 Rupēnd din pōla hainei, cu grige am legat
 Cea rană sāngerată a lui Zemir tatarul . . .
 Că 'n ochii-mi gemea omul și nici decum barbarul!
 — Indată după asta Zemir îmi făcū semn
 Că, colo, lângă calu-i, e ploșca lui de lemn;
 Din ea-i dādūi să bea . . .

Molda.

Vorbește! mai vorbește!

Pe urmă? . . .

Negrilă.

Vai! vai mie! . . . crud cerul pedepsește
 O faptă ca aceea ce-atuncea am făcut!
 Când me sculai — in giuru-mi nimic n'am mai vădūt;
 Coman, precum și Frateș, pornise 'n grabă mare,
 Lāsându-me in câmpul cel plin de vāicărare! . . .
 Ce să-ți mai spun?! . . .

Molda.

Di încă . . .

Negrilă.

Am fost incungiurat

De mulți tatar, și . . .

Molda.

Apoi? . . .

Negrilă.

De mōrte m'a scăpat

Zemir, cu un semn numai . . .

Molda.

Mai și!

Negrilă.

Ei me luară,

Me ferecară 'n lanțuri, pe-un cal me 'ncalecară,
 Și, dus la Haraboi-Han, — el viēța-mi dārui,
 Sub o însărcinare: aceea de-a robii
 La fiul seu Zemir; — și, când a murit bētrānul,
 Zemir se puse 'n locu-i; — ér de atunci, pāgānul,
 Creșēnd a-mi face bine, mai tare m'a zdrobit!
 Decānd, ici, ca vechilul cetāței m'a numit . . .
 Ce-i drept, că nu duc lipsuri, — ba chiar el me nu-
 mește

»Māntuitorul viēței«, și bine me cinstește;
 Port cheile ș-averea intregi lui cetāți . . .
 Dar, vai! că nu sūnt liber acum ca 'n alte dāți!
 Și gem, — că țēra-mi geme sub cruda lui domnie;
 Și biciul lui adesea-l incredințēză mie,
 Ca să lovesc fār' milă nenorocīții-mi frați! . . .

Molda.

Mai poți trăi tu încă între acești gelați?

Negrilă.

Ț-am spus eu tot pēcatul cel fār' de-asemēnare
 Ce îl făcui, atuncea când țēra-mi in perđare,
 Gemea sub focul barbar . . . Din milă am cruțat
 Pe cel ce n'avū milă de 'ntregul nostru stat;
 Dar cea ce ađi frāmētă mai mult turbarea 'n mine,
 E, că nu am curagiul să-mi dau, cum se cuvine,
 O plată potrivită cu-acest de-aice rang;
 Un junghiu afund in peptu-mi — s'eu o bucat' de ștrēng!
 (Zdrobit de durere se razemă de stālpul de mar-
 moră, pe care a scris Molda.)

Molda.

Să ne plecăm atuncea 'naintea crudei sōrte,
 Și ne-așteptānd scăpare — să ne-așteptām la mōrte!

Negrilă, (vēdēnd scrierea Moldei.)

Ce-i asta? . . .

(Cetind.)

»Eu Molda fiica lui Asan,
 »Mirēsa prințului Bogdan,
 »Aici robită de Zemir,
 »Curmai al viēței mele fir . . .«

Molda.

Vai! . . .

Negrilă.

Tu scris-ai ?

Molda.

Eu . . .

Negrilă.

Cerule dușman!

Cum ? tu ești chiar mirésa lui voevod Bogdan !

Molda.

Eu, da !

Negrilă.

Nenorocită ! — Ce fel ? nu știi tu óre,
C'aici venise-asérá, dela o vênátóre,
Cu curtea lui intrégá, Bogdan, al teu ursit ?
Cá 'n fața lui tu stat-ai ! — cá el chiar ț-a vorbit ? . .

Molda.

Aveva spui ? séu visuri nebune-ți trec prin minte !

Negrilă.

Ci graiu-mi s'amuțescá, de-o vorbá barem minte !
Bogdan a fost acela cu coiful auríu,
Cu zale sclipitóre, cu trupu-i sprinten, víu,
Ce-aceia întêlnit-ai chiar când ai fost adusá !

Molda.

La câtá schinguire e ínima-mi supusá !

Negrilă.

Dar nu cunoșci tu óre pe mirele teu ?

Molda.

Nu !

Eu nu-l vëdui vr'odatá . . .

Negrilă.

Cá tristá sórta-ți fu !

De-aș fi știut acésta . . . or tu de-ai fi știut-o . . .
Séu de Bogdan, — el ênsuș . . .

Molda.

Nici el n'a priceput-o !

Și fui așá de-aprópe de el, după cum ȕici . . .
Un pas erá 'ntre mine și dênsul — chiar aici !
Simt cum o noná jale fierosu-mi sín despícă . . .
Ursite ticalóse ! tu sórtá de nimică !
Crud rugul suferínței sub mine ați aprins ! . .

Negrilă.

Ascultá-me : nádejdea eu áncá nu mi-am stîns ;
O stea ími mai luceșce, un mijloc de scápare,
Cu prețul vieței mele ce mult, mult e datóre
Și țerei și domnfei ce-aceia au cáđut . . .
— În minte-acum ími vine tot ce e de făcut —
Și îndrásni-voi totul, făr' témá séu pásare,
Spre-a isbutí în ținta-mi . . .

(Va urmá)

N. A. Bogdan.

Postul negru

dela crucea micá pân' la crucea mare.

— Credințe și datine din Maidan lângă Oravița. —

datiná dintre cele mai lățite și usitate la po-
porul român este ținerea postului negru și este
restimpul dela Tâierea cap. sf. Ioan (29 aug.)

până la Înălțarea sf. cruci (14 sept.) Prin acest post postitorii își mântuiesc sufletul de cele mai grele păcate făcute în viață, precum : furturi cu ucideri, cauză remănerii familiei fără capetei, omoruri, aprinderi séu ceea ce mai des se întemplă la femei : omorirea pruncilor micuți nóptea în somn fără șcire și voe, lăpédarea pruncilor fără vreme cu voe ori prin órecare neprecauțiune etc. Se mai póte îm-
pliní și de frați pentru surori, de surori pentru frați, de părinți pentru copii și contrar, ba chiar pentru ori care consángén mai apropiat perdut în lume séu sinucis ori inecat.

De mai multe și mai adese ori inse se posteșce de părinți pentru blástemele și vorbele urite și grele vorbite în ciasuri necurate* în mánie și furie — contra copiilor și cari blásteme atáta sânt de periculóse, încát rostite de părinți asupra copiilor, copíii nu vor avé nici pot avé trai și viață bună, ci séu sárăcesc vëdënd cu ochii, neavënd ce mánică, séu avënd fami-
liá este totdeuna bolnáviciósá, ba în cele mai multe casuri murindu-i ; și care sórte amará vëdëndu-o pă-
rinții — de mai sânt în viață — le pare reu, se cá-
iese pentru acele vorbe și hotărăesc ținerea postului negru séu amêndoi séu numai unul.

Acest post se ține cu máncarea în fiecare ȕi a unei pogăci de grâu, séu turte de mălai, cóptá în spuzá (pe cărbuni), pe care singur pécátosul séu cel ce posteșce trebuie să o facá și să o cócă și eráš nu-
mai el și o atingá. Nu e apoi permis să se tae, ci totdeuna máncând din ea să se frángá, pástrându-se restul rémas dela máncarea jos pe pámént sub o icóná sfántá și décá se póte, să fie icóna Précuratei. La pécate mai ușóre se póte mánca și póme.

Asemenea este oprítá dormirea pe așternut ri-
dicat (pat), ci pe pámént și de se póte fárá așternut numai la cápêței o periná umplutá cu pae de grâu și neacoperit cu nimic.

Pentru ca rugăciunea și postul să fie lui Dum-
neđeu bineprimit și ca să aibá efectul dorit, postito-
rul trebuie să mérgá întreg anul la bisericá în du-
mineci și sêrbători, de este fumátor să nu mai fumeze,
bea etc. În bisericá să se lase a fi pomenit cea ce
de cele mai multe ori se face nu numai în comuna
sa proprie, ci de se póte și în comune învecinate trei
la număr, ca rugăciunea să aibá mai mare efect.

El se ține 17 ȕile, dela crucea micá pân' la cru-
cea mare, socotindu-se și ȕilele de sêrbátóre a táerii
cap. sf. Ioan și Înălțării cinst. cruci. La sfêrșitul pos-
tului mérgend la bisericá, duce pomaná menitá celui
pentru care posteșce, colac, struguri, unt de lemn, o
chitá (bucet) de flori, în al cărei mijloc este o lu-
miná din cérá curatá și făcutá de femee iertatá séu
o feciórá ; apoi márturisindu-și pécatele preotului pri-
meșce sacramentele.

Prin acest post se vindecá cele mai mari și
grele pécate și pentru aceea poporul român îl ține și
pázeșce mai mult decât pe celelalte.

Intr'o vreme, când lumea nu erá așá stricatá
și când pécatele care-l ajungea pe un om — pentru
un reu órecare — erau vedite și se deschiliniau —
nu ca acuma între atát de multe la număr, care vin
asupra ómenilor pentru reutate, nici cá se mai mirá
și le ia în socotélá cineva, ci numai îl trece cu vorba
și-i dice cá : *și pe esta l'a hátut Dumneđeu — atunci
în vremea aceea niște părinți necájiți de mórte de
neascultarea și nesupunerea fetei lor, — ce acuma-i
cam în tot locul — intrt'un cias reu le scápa vorbe
urite din gurá și o blástemá pentru neascultare.

Nu fu mult și tocmai într'o sérá, precând fata
— precum e datina — se duce la morminți să tá-

* Am căutat să întrebunțez cât se póte cuvintele usitate
în popor.

Aut.

LECTIUNE DE CÂNT.

măe morții, întorcându-se către casă, la porța mormenților întâlnește un fecior frumos ca rupt din sôre, cu vorbe drăgănitore și dulci — cum sînt între tineri — fiind și 'n cap de murg, se invoește și creșdend că nu o vede nime, plécă cu el.

Și se duc, se duc, trec văi și dealuri, codri și câmpie, de numai Dumnezeu știe, până ajung la niște curți frumoșe cu multe rënduri — la care de te uitai, vederea deșu o perdeai și care tot pregiurul îl luminau. — Ajunseră în lăuntru curții și mulțime de jivini le es înainte, bucurându-se și lingënd care de care mai mult mâniale stăpânului.

Fata se spaimântă, ba începe a plânge și tremurá, temëndu-se de mulțimea balelor — dintre care unele cu bucurie, altele cu ochi dușmănoși o priviau, mirându-se.

Feciorul le făcú semn și tôte dela mic pân' la mare se făcură nevêdute, tîrîndu-se pe pământ până în pădurea aprôpe de palaturi. Ajungënd la trepte, ușa — care de și a fost incuiată — deschidëndu-se singurá, pe fată o cuprinse o mirare de nou, ba o frică și începurá a-i veni în minte, că ea intrá în casa unui om necurat. Ba se spaimântă mai tare atunci, când trecënd printre o mulțime de sobi (chilii) le află pe tôte góle fără mész ori vre-un scaun, fără pat ori vre-o iconă. Nu erá nimic decăt pãreți albi și pe lângă podele muceđiți de necurățenie.

Așá trec prin una prin doue, ba prin noue, dar nesfêrșindu-se le numerá și când ajunserá la cea din urmă — care fu cu ușa de fer — furé noueđeci și noue. De acésta ca și de cea dela trepte încă neapropiindu-se bine și neatingëndu-o, se deschide. Ei intrá înlăuntru, fata plânge de se scuturá cămașa pe ea, ér feciorul începënd a o drăgăni, o linișceșce, că nu-i se va întemplá nimic și așá tot vorbindu-i, drăgănindu-o, ușa de fer se inchide și feciorul ca prin minune pieré.

Remasă singurá, de nou o cuprind florile, se teme, căci deșu în sobă erá când intunec când lumină; încep a-i veni în minte feluri de gânduri și așá suspinând cade la pământ — ne mai tînëndu-o picioarele de atăta umblare — și adôrme. Și cum dôrme ca copilul scăldat în vis, viséză pãrinții, cum se tânguesc, se sbuciumá și se frâng, căutându-o și strigându-o prin tot locul și nu o pot aflá. Ea inse, pãrëndu-i-se că-i aude, se tot lomoeșce vrënd a le da respuns și așá în frământarea visului se trezeșce și trezindu-se se aflá erăș feciorul frumos lângă ea — care se ve spun, nu erá altul decăt Batá-l crucea.

Incepe de nou a plânge, rugându-se a o lász să se ducá la pãrinții ei, dar el riđënd și drăguindu-o erá îi făgădueshce feluri de feluri de lucruri și că o va scóte și o va duce la pãrinți.

Așá trec đile una după alta, ba șeptemáni, dar trec și ani și pe ea nu o mai scóte nime nime să o lase la pãrinți.

Odatá muindu-se și inima Necuratului — ca a fiecărui om — vêdënd că ea nu se mai linișceșce, îi iertá să esă prin curte, dar punënd după ea strajă ér pe un Necurat. Cum umblá prin curte, într'o sobă prin o feréstrá, dá cu ochii de ceva ce se mișcă și pare a fi suflet de om. Cautá înderét, nu cumva Necuratul pus după ea, este aprôpe și spre mirarea ei, vêdëndu-l departe ocupat cu un lucru, se apropiá de feréstrá spre a privi mai bine și a se convinge de intr'adevêr ochii nu o mint. Ajungënd acolo, baba care o observase din lăuntru — căci o babá cărunță și gárbovitá erá — veni asemenea la feréstrá și așá după atăta véc de vreme se întâlneșce fata cu suflet de om. Bucurósă începe a o întrebá indată pe babá, că ce cautá, ce face în acea chilie?

»Necaz și amar fac dragá! optđeci și șapte de

ani sînt de când stăpânul casei acesteia m'a amăgit și adus aicea ca fată — ceea ce precum vêd a făcut și cu tine — și tînëndu-me în stăpânirea lui până când nu mai puteam și nu șcieam să me duc de unde am venit, m'a lászat în asta sobă, dându-mi un fus să-l adun pe un ghem și la care de 28 de ani tot adun și nu-l mai pot sfêrși. Fi maichii greu și amar va fi și de tine, tu asemenea ca mine vei trebui să-ți petreci đilele tale fragede între aceste ziduri muceđite și góle până când urîndu-se de tine, te va aruncá ca și pe mine în o sobă d'astea, dându-ți un lucru pe care, în viețá-ți cu mult chin și sudóre, nu-l vei mai puté severși.

»Inse, ca să poți scápá de el și ca să nu mai aibá stăpânire asupră-ți — decăt ai némuri — trimite-le vorbá ca să postescá postul negru pentru tine, rugându-se lui Dumnezeu ca să scapi de aici, căci numai ei, numai postul acela te mântue de el și altul nime. Pentru că eu — asemenea altora — aș fi putut scápá de aici, inse, amărta de mine, nu am pe nime care postind pentru mine să me scape.“

Nu sfêrși bine baba, când fata se pomeneșce cu Necuratul pus după ea la spate, care aprins de mánie, o amenință cu spunerea stăpânului și inchiderea de nou în temnița intunecósă.

Așá se și întemplá, stăpânul inturiat de îndrăsnela fetei, o aruncá de nou în temnița, care i se pãrea a fi mai intunecósă ca altá datá.

O mulțime de ani au trecut, când Necuratul după multe rugáminte și plângeri a fetei, îi concede de a merge la pãrinți, dar numai pe un pãtrar de orá.

S'a și dus și ajungënd la pãrinți, mai că nu o au cunoscut-o, plângënd și suspinând le spune suferințele și necasurile ce trebui ca în vremea cea lungá să suferé dela Necuratul, cum a dus-o peste dealuri și văi, peste țeri și mări și ajungënd la casa-i, cum a trecut-o prin 98 de sobi și în a 99-a a inchis-o de unde nu o slobođi o vreme. Când odatá, slobodá prin curte, vede baba și-i spune că ce are de a face pentru a puté scápá, că adeca pãrinții să postescá postul negru dela cruce pân' la cruce, că numai prin acela o vor puté-o mântui de stăpânirea lui.

Vremea hotărîită de Necuratul trecú cât bați din palmă și ea fiind silitá să plece, fu dusá de nou la curțile Necuratului, dar nu mai mult incuetá în intunec, ci erăș liberá chiar și fără pazá.

Erá cam pe vremea când trebuia să se tînă postul negru. Pãrinții fac intoemai cum le spuse fata — și fiind điva de pe urmă, când după venirea dela bisericá mărturisitiți și cuminecați — de-odată diavolul simțind că nu mai are putere asupra fetei, o începe a injurá și blástemá, dar fără nici o putere, căci fata plecând dela curți, nu fu impededată de nime și peste puțin ajungënd acasă în mijlocul pãrinților s'a bucurat, povestind din ném în ném și auidindu-o și eu dela bêtãni, ve o spusei, ca și voi să o povestiți și mai departe să se lățescá între urmãtori.

Aurel Iana.

Istoria districtelor românești în Bănatul timișan.

VI.

(Urmare.)

La 1443 acest Mihai Ciornea și frații lui, în fruntea unei armate districtuale, fac bravuri militare; dar nu numai pe câmpul de rebel a fost bărbat

distins, ci și cu bani a ajutat cauza Bănatului. Dar' dânsul nu fusese pururea norocit în atacurile sale cu turcii, el cade captiv, din care captivitate numai așa se putu liberă, că a dat pe fiul seu Nicolae în mâna turcilor în locul seu, care după multe cazne móre în captivitate turcescă. Lui Mihaiu Ciornea pentru acestea strălucite merite patriotice i se dă, din partea regelui, demnitatea de Ban al Severinului. Din acésta și atari fapte deseversite se constată, că românii din Bănat au avut bărbați patriotici, cari s'au espus incontinuu pentru interesele și apărarea patriei lor, pe cari fapte nu le face pribégul incuibărit de a-și recăstiga un adăpost contra curențului dușmănos. Acésta atitudine se pôte vedé din tóte acțiunile românilor districtuali, că ei nu sumuțați nici provocați de interese de dobândă au militat contra turcilor, ci pururea indemnăți de devotamentul și iubirea cătră pământul proavilor și părinților lor au prins arma și au apêrat vadurile și trecătorele dușmanului invrăsmășit pân' la turbare.

Regele Sigismund perplex de bani, a imprumutat 1500 de galbini dela Ioan Corvinul¹, pentru care i s'a dat în primire, ca amanet, distr. Comjatlui. După o folosință de 25 ani, și după ce districtualii replătesc datoria regelui, universitatea nobililor, cer cu tótă intețirea, rencorporarea Comjatlui, pe care Ladislau V. îl și absolvă de datorie, recunoscând și el din partea lui, că va respectă drepturile române și nu va separă uniunea districtelor.

La 1428 regele Sigismund cercetând districtele române în Meadia a convocat dietă (in oppido nostro Myhald) la care dietă au participat tótă universitatea nobililor, și sculându-se Stefan Radu, Rai și Dobre au acensat pe Deș și pe Ladislau fiii lui Petru, apoi pe Mihaiu și Petru fiii lui Haia, și pe Andrei și pe Ladislau fiii lui Temeșel de Almaș: că acușaii acéștia în ante cu patru ani au luat arbitralmente dela dênșii drepturile de chinezat, și i-au desposesionat de domeniile lor Jabalcha și Zatyń, posesse incontinuu încă dela părinții lor. La care acusă se sculară Stefan, Rai și Dobre și declarară de nedrepte acusele acéstea, după cari apoi regele-i judecă la silențiu perpetu.¹

Vladislav I la 1441, lui Nicolae Bizerea și conșoților lui de arme, pentru meritele dovedite pururea contra turcilor, fiind că cu ocaziunea acestor hărțuiri li s'au devastat și pus în perire documentele asupra averilor posesse în Patac și Silva în distr. Caransebeșului, li s'au dat alte acte de donație, în modul și usul, cum eră obicinuit a se da donațiuni în districtele române și precum înainte de reg. Vladislav eră usul și indatinarea regilor a da donațiuni.

La 1492, Filip Ciula banul Severinului a nimicit o armată turcescă, care intrase în acelea părți, devastând și după ce bate cu deseversire armata turcescă, a umplut 8 cară de capete turceșci și vrënd să le ducă la dietă din Buda, a murit pe drum. Inse-i succede fratelui seu George a străbate cu carăle de căpățini la Buda. Luând șcire regele despre sosirea lui, demândă ca acelea căpățini să se aducă în dietă. Priveliștea a fost grozavă. Pe cei preșenți i cuprinde o panică. Regele denumeșce pe George de ban al Severinului în locul fratelui seu Filip.²

Vladislav II, în edict regal, încă recunoscere meritele românilor bănăteni față de invasiunea turcă dela cari au suferit pradațiuni, deportări și robie dîlnică — în respectul acestor fapte, regele i-au provêdut cu dreptul de vamă liberă.

La 1439, regele Albert denumeșce pe Ioan Corvinul de comandante peste cetatea și armata română

din Meedia; și pentru că dânsul singur a suportat tóte speșele la ajustarea armatei, fu recompensat de numitul rege cu donațiuni de predii în Hațeg și la comit. Temeșului i s'a dat Bodrogul.

Se constată așa dar, că districtualii rom. aveau menirea aci la frontăriile Bănatului a apêrá țera de invasiuni și ca atari aveau și dispuneau de o armată permanentă și considerabilă, care armată nu putea fi decât națională română. Se pôte vedé acésta și din următorele regulate a plăților militare. La 1504, Mathei Corvinul dispune a se pune în curgere salariile voivođilor și a Crainicilor de plaiuri, precum regularea soldului militar, postat în Caransebeș, Lugoș. O armată în tóte regulele ei a trebuit să existe, pentru că atunci cum eră posibilă apêrarea frontăriilor, și cum se puteau hărțui districtualii pururea cu armata turcescă? Iacob Gerliste, banul Severinului la 1501, cu o armată districtuală face invingeri asupra turcilor la Cladova, și de aci străbate, urmărind pe dușman, pân' la Vidin și Nicopole. Și eră la 1519 Bala ban al Severinului, a legat un armistițiu de opt ani cu turcii. Pavel Kinezul, ca conducătorul unei armate districtuale, a făcut minuni de bravuri contra turcilor. Stefan Loșonți, care încă eră nobil român și ban al Severinului, încă s'a distins la apêrarea Timișorii, intru care asediare dânsul móre glorios; și pentru cari merite, regele Ferdinand, fetelor lui Eufrosina și Anna, le face donațiuni considerabile la Boroș-Sebeș, Butin, Pancota.

Cu câtă tenacitate și zel au ținut românii bănăteni la drepturile lor, se pôte vedé și din următorele casuri.

Murind Ion Gaman, banul Severinului, fără sucesori, nêmurile și eređii acéștia la 1561 au intentat proces de moștenire contra fiscului, pentru că regele Janos II au fost donat averea lui Gaman lui Mihai Ciaci, Gavrilă Pekry și lui Nicolae Pobora. Moștenitorii protestară contra acéștii proceduri regale în numele districtului și în protestul lor se folosiră de motive: că regele pe basa drepturilor și privilegiilor date românilor, nu a avut dreptul a dărui moșii acelor indiviđi, cari nu sânt indigenați în Severin. (ne vindelicet maiestas Regia cuiquam in Comitatu ipso Zevninensi Bona non habet, Bona conferi possit) tot așa în secl. XVII. Petru Mascasi protesteză contra denumierii lui Mihai Sava de comite suprem; pentru că acésta nu avea indigenatul în distr. române.

E caracteristică acea hiper zelare a românilor bănăteni față cu ingerințele neindigenaților pe terețul districtual. Nu se suferiă sub nici un prețecst amestecul lor în administrarea lor internă, numai decă se documentă indigenarea séu decă se documentă merite deseversite pentru patrie. Aci întimpinăm un nărav cu multă rîvnă al poporului român ținut în usul nêmului seu. Singur poporul român are naturelul acela, că are ambițiunea de a se crede numai pe sine de român și creștin. Românul de și te cunoscere bine, că ești de soiul lui, inse tot dubiteză, decă ești român și creștin. Așa a pățit-o și Pavel Chinezul la 1485, când dânsul, ca român de origine, avu nevointă a-și documentă cu acte regale misiunea și dreptul de amestec în afacerile districtuali. Intocma o păți și Petru Petrovici la 1544, și el avu trebuință de plenipotența regală, ca să pótă admoniă și pune în silențiu pe Crainicii și Chinezii districtelor, ca pe Todor să nu-l mai vecese, pentru că a torturat arbitralmente pe niște murari.

(Va urmă.)

¹ Pesty Frigyes. Actele se află în Alba-Iulia.

² Pesty F. pag. 43.

Dela București.

Impresiunea generală, — bulevardul și malul Dimboviței, — biserica Domnița Balașa, — conferința drului Babeș.

De câte ori am fost la București, totdeauna mi-a părut mai lung drumul pân' acolo, decât la rentorcere. Căci la mers me 'mpresură tot gânduri deprimătoare, ér la rentorcere aduc impresiuni de bucurie. Îmi place să remprospetez din când în când aceste iluziuni și legând din ele câte un buchet, să le presintez și altora. Etă cuvântul pentru care încep să scriu și aceste șire.

Impresiunea generală ce-ți face capitala României, se pôte exprima prin cuvântul: progres. Este inuimitor progresul ce observi acolo din an în an. Strade întregi se dărâmă, palate monumentale și case particulare se ridică, încât în cinci—dece ani totul capătă alta față, orașul trece prin o mare schimbare. Capitala București este un oraș, care acuma se edifice din nou. Este imens lucrul sevrșit pân' acuma; dar, se 'nțelege, mai rămâne încă mult, mult de făcut.

Ceea ce cam strică efectul total e, că orașul nu se transformază după un plan mai simetric în genere. Adecă stradele nu pré sânt óble, nu se cam întind paralel, ci sânt multe cotituri, cari închid vederea și astfel știrbesc panorama de multe ori frumósă. Dar a reedifică un oraș oriental, după modelul celor din apus, este aprópe cu neputință séu cel puțin ar reclamă o espropriare pe-o scară atât de întinsă, încât economia națională ar trebui să ăică »veto« unui asemenea luc.

Doce espropriări totuș s'au întreprins. Una s'a făcut pentru crearea bulevardului, care dela palatul universității duce până la palatul Cotroceni; cealaltă pentru regularea Dimboviței, care pân' acuma trecea prin oraș, făcând niște zigzaguri urâte și primejdióse prin desele inundațiuni. Améndoue au costat capitale enorme; dar au și ridicat grandios aspectul general. Pe bulevard și ambele maluri ale Dimboviței are să se ridice viitorul București. În améndoue locurile s'au și făcut multe clădiri imosante și unele monumentale; dar totul e încă numai la început și au să trecă încă mulți ani, până ce vom vedé visul nostru realizat.

*

Pe malul Dimboviței punctul cel mai atragător e de sigur la Domnița Balașa.

Fieca lui Constantin Brancovan vodă, Domnița Balașa, a înființat în București un spital, dotat principește. Spitalul acesta, cu numele spitalul brancovenesc, e o podóbă a Bucureștilor. E zidit în semicerc, pe un teritor imens de mare, și mai cu sémă aripa nouă ofere o vedere admirabilă.

Înainte complexului de edificii se întinde un parc mare, incungiurat cu grilagiu de fer; ér în mijlocul parcului se 'nalță maiestos o biserică splendidă, un juvaer de arhitectură, tótă scilpind de aur, biserică Domnița Balașa.

Zidită în stil oriental bizantin, ea și din afară este o frumusețe vrednică de admirat. Originalitatea construcțiunei, splendoră cu care s'a conceput și realizat planul, ofér privitorului multe momente de adevărată plăcere.

ÉR din lăuntru par că te afli într'un palat feeric al basmelor populare, totul e aur și argint, strălucire și luc; totul e fabulos.

Are formă de cruce, pentru femei nu este un

despărțemént deosebit și érna se încăldește prin soarele (cuptórele) de ambele părți.

Érá tocmai duminéca Floriilor și biserica îndeșuită de credincioși, dar între aceștia n'am vedut nici un om din popor. Aici vine mai cu sémă lumea înaltă, căci este biserica elitei; boerimea bucureșcénă și aristocrația de bani aici își serbeză cununia religióasă, cu pompă și cu luc mare.

S'a ăis și s'a scris mult, că moralitatea în București nu e tocmai mare, că ómenij de acolo nu sânt bisericóși, ba că unii-s chiar atești. Și cu tóte acestea, étă ce-am vedut în biserica acesta! O femeie, o damă costumată după moda nouă, s'a dus la ușa pe unde ies preoții din altar cu darurile și s'a culcat înaintea ușei, așa că preoții cu darul au trebuit să trecă peste ea. Atunci ea se sculă și se culcă chiar înaintea ușei altarului, unde preoții éráș trecură peste ea, întorcându-se la altar.

Acest fapt, care la noi ar trece drept scandal, acolo n'a produs nici o senzație. Se vede, că este un fel de obicei, ca persoanele bolnave să 'mplóre astfel ajutorul lui Dumneđeu. Care va să ăică, vorba ceea despre lipsa sentimentului religios în București, nu e tocmai esactă. Adevérul e, că ș-acolo, ca 'n tóte orașele mari, sânt mulți cari în ale confesiunei au vederile lor, pe când alții cred orbește și sânt bigoți grozav.

Scena acesta părea și mai stranie, căci se petrecea în o biserică strălucită și érá un contrast izbitor cu spiritul modern ce se revérșă asupra întregului lăcaș sfânt și cu admirabilele cântări liturgice ale escelentului cor de sub conducerea dlui Bărcănescu.

Cântarea bisericéscă în România a stat până 'n timpul din urmă p'un nivel fórte jos. Pe când noi avem de mulți ani coruri la tóte catedralele și 'n unele centre, ba și la sate: în România numai de cațiva ani se face reformă și 'n asta privință. Trebuie să constatăm înse, că reforma se face repede și că s'au înființat câteva coruri bune. Cel mai bun va fi, de sigur, corul mitropoliei din Iași, sub conducerea dlui Musicescu, care a dat concerte prin mai multe orașe din țéră și din străinătate. Eu nu l'am audít. Am avut înse plăcerea s'aud corul lui Bărcănescu și nici odată nu se va șterge impresiunea ce mi-a făcut. Escelelele compoziții au fost esecutate cu precisiune admirabilă, de care n'am mai audít în biserică românéscă.

În deósebi s'a cântat cu artă fără sémén la noi, următórele cântări sfinte: »Heruvic« după glas al 8-le, prelucrat de Bărcănescu, »Aperátóre Dómne« asemenea compoziția sa, »Ca pe împératul« optet, »Credeul« și »Ușile Pocăinței« de reunmitul Bortneavski, »Pe tine te lăudăm« de Davidoff și »Lăudările« de Linova.

Ori cât de lungă a fost slujba și cu tótă lipsa de scaune, nimene nu s'a depártat până la sférșit, ascultând cu toții, transportați în o lume dumneđéscă, aceste cântări sublime.

*

Nu departe de Domnița Balașa, tot pe malul Dimboviței, în localul de mai-nainte al tipografiei statului, care de atunci a capétat un palat nou mai în sus pe acelaș mal, se află instalat institutul de bacteriologie.

Institut nou și acesta, dar cu mare viitor, căci în fruntea lui se află ca director o celebritate europeană, dl dr. Victor Babeș.

Se șcie că dl dr. Babeș, încă pe timpul când se află în Budapesta, ș-a făcut un nume atât de bun în lumea învêțaților francezi, încât Pasteur a scris reposatului ministru de culte Trefort, ca din Ungaria

pe Babeș să-l trimită pentru a studia vindecarea turbării. Acvișiția lui pentru fondarea unui institut de bacteriologie în București a fost una din cele mai fericite inspirații ale acelor țări conduceau atunci destinele României. Ați dr. Babeș este o fală a Bucureștilor și institutul condus de dânsul, o școală de model, de care puține țări au.

Bacteriologia este un ram nou al medicinei, care numai în timpurile din urmă a început a fi studiată mai cu de-amănuntul. Unul din cei ce pe terenul acesta s-a făcut un nume cunoscut de toți oamenii de specialitate, este și dr. Victor Babeș. Cercetările sale publicate în limba franceză sunt bine apreciate de învățații națiunii suróre.

Stabilit în București, după exemplul învățaților din străinătate, cari lucrează atât de mult pentru vulgarizarea științei, a deschis și dânsul un șir de conferințe publice din specialitatea sa. Și în scurt timp aceste conferințe deveniră atât de frecventate, încât sala institutului nu mai era încăpătoare și se incinse o luptă formală pentru câte un loc. Căci tot ce pretindea a aparține elitei intelectuale în capitală, se credea dator să asiste la aceste conferințe; ba însaș curtea regală, în frunte cu regele și regina, țină să onoreze pe distinsul profesor român. Atunci se luară măsuri, să nu mai pōtă fi imbulzēlă; de atunci apoi se dau bilete de intrare și astfel numai cei ce au bilete pot să intre.

Am asistat și eu de vr'o doue ori la aceste conferințe, cari de regulă încep sēra la 9 ore, și dimpreună cu toți ai de față totdeuna am adus cu mine impresiunile ce mai plăcute. Ori cât de sēcă pare pentru un laic specialitatea dlui dr. Victor Babeș, ascultătorii nu se obosesc de fel, căci dânsul își predă știința într-un mod ușor și plăcut, ba o și ilustrează prin niște experimente instructive cari țin luarea aminte tot legată.

Ascultându-l, privirea mea se opriă asupra figurei care ședea în apropierea dânsului. Eră venerabilul seu părinte, dl Vincentiu Babeș. Și cum vedeam atențiunea cu care publicul ascultă pe conferențiar, cum constataam stima ce se manifestă pe fața tuttora, îmi diceam:

— Ce fericire pōte să simțā acuma acel părinte!

Iosif Vulcan.

Lecțiune de cânt.

— Veđi ilustrațiunea din nr. acesta. —

Lilica și pisica sunt prietene bune. La dejun, la prând, la cinā ele petrec tot impreună. Nu-i vorbā, este și un fel de egoism în pisica aceea, căci astfel pe lângā Lilica ea trăeșce bine, Lilica i dā bucaturile cele mai bune.

Și cum ele petrec tot impreună, Lilica nu se desparte de pisică nici atunci, când invēță a cântā. Ilustrațiunea din nr. presinte înfășoșezā un astfel de moment. Lilica cântā și pisica i secundezā.

Ce mai armonie!

I. H.

Bonbone.

Un compositor musical: Ce ȃci la piesa mea nouă, ce ai ascultat aserā?

Un critic: Se va jucā pe când Beethoven, Schubert și Verdi vor fi de mult uitați.

Compositorul: În adevăr?

Criticul: Da. Inse numai atunci.

— Nu se pōte contesta, dle locotenent, că tōte femeile adorā soldații.

— Fōrte măgulitor pentru noi.

— Din ei se fac bărbații cei mai buni.

— Dar, dōmnā . . .

— Pentru că ei sūnt obicīnuți cu ascultarea.

Literatură și arte.

Știri literare și artistice. *Dl Ion Gherea*, care s-a făcut un bun nume cu »Studiile critice«, pregăteșce o serie de articole asupra teatrului și în deosebi asupra mersului teatrului în România. — *Dl Th. M. Stoescu* va scōte în septembrie un volum de poesii, de aprōpe 400 pagine, sub titlul »Dile și Nopti.« — *Dl George Coșbuc* traduce vestita poemă indicā »Sacontala«; peste 1000 de versuri sūnt gata. — *Dl Mihail Gregoriady de Bonachi*, traducētorul lui Anacreon, a pus sub tipar un volum de vr'o 150 de poesii originale, cea mai mare parte inedite. — *Pictorul Aman* a deschis la București o espozitiē de tablouri ale sale. — *Pictorul Mirea* lucrează cu mare activitate la catedrala din orașul Constanța; se sperā că pe tōmnā își va terminā lucrarea. — *Marcu Brociner*, cunoscutul autor al dramei »Nunta din Valeni«, a publicat o culegere de romane sub titlul »Din tragicomedia vieții«, în care zugrăveșce vieța socială din România, după maniera sa cunoscută.

Pentru numărul jubilar al „Familiei“ au scris pân' acuma dnii: V. Alecsandri, George Barițiu, Alexandru Mocsonyi, episcopii Melchisedec, Nicolae Poppea și dr. Victor Mihályi de Apsa, B. P. Hașdeu. Titu Maiorescu, George Sion, Vincentiu Babeș, Iacob Negruzzi, V. Maniu, At. M. Marienescu, dr. I. G. Sbiera, A. D. Xenopol, Ar. Densușan, Th. D. Speranția, Duiliu Zamfirescu, Ionescu-Gion, Ioan Popescu, Iuliu I. Roșca, A. C. Șor, D. Stănescu, A. Bărseanu, Stefan Velovan, V. Bumbac, Radulescu-Niger, Dionisiu O. Olinescu, P. Dulfu, I. C. Panțu, V. B. Muntenescu, Ioan Pop Reteganul, N. A. Bogdan, V. Grozescu, Gr. Mărunțean, Aurel Iana, I. Bocanici, C. V. Botez și dōmnele Matilda Poni, Constanța de Dunca-Schiau, Smara, Sofia Vlad-Radulescu, Emilia Lungu-Puhallo și alții. Numērul acesta va aparē la 10/22 iunie, adecā de ađi în doue sēptēmāni. Rugām darā pe toți aceia cari mai vreu să ne scrie ceva pentru nr. acela, să-și trimitā lucrarea cel mult pānā la 3/15 iunie. La întrebările din mai multe părți, anunțām, că numărul jubilar, care va cuprinde lucrări de vr'o 50 de scriitori romāni, se va vinde și separat. Prețul unui exemplar va fi 25 cr. Comandele, însoțite de sumele competente, sūnt a se face la administrațiā foii, cel mult pānā 'n 5/17 iunie, căci esemplare de prisos nu se vor tipări și fără bani nimenuia nu se va espedānici un exemplar.

Piese și romanuri noue. Colaboratorul nostru dl Radulescu-Niger din București a terminat piesa »Dōmnā Kiajna« ce a scris în colaborare cu dl N. Țincu; la tōmnā tot dēnșii vor scrie o altā dramā intitulată »Petru Cercel«, pentru care au cules notițele istorice. Tot dl Radulescu-Niger a terminat un roman cu titlul »Jertfa« și la iernā are să termine altul judiciar, început de anul trecut, cu subiect luat dintr'un dosar criminal al tribunalului din Iași. După secerși va scrie o novelā pentru »Familia.«

Un volum de Iuliu Roșca. Colaboratorul nostru bucureșcean, dl Iuliu I. Roșca, va publicā în curēnd un nou și interesant volum. Acesta va cuprinde:

portretul și biografia lui Ispirescu; portretul, biografia și un studiu asupra pictorului brașovean Michael Popp; portretul și un studiu asupra poetului Scurtescu; portretul și biografia pictorului I. Henția din București; O vizită în atelierul pictorului Mirea. Tote acestea au apărut înteu în foia noastră și astfel cetitorii noștri le cunosc bine; er piesa din urmă »Copiii lui Valbudea« va apăre în curend înteu tot în »Familia.« Volumul totodată va reproduce mai multe copii din cele mai importante ale numiților artiști. Acesta publicațiune, în felul seu, rară în literatura noastră, credem că va fi bine primită din partea publicului, care va primi în ea instructive informațiuni și aprețieri despre câțiva scriitori și artiști ai noștri.

Aniversarea morții lui Eminescu. La 17/29 iunie se va implini un an dela mórtea lui Eminescu. E timpul să constatăm, ce s'a fucut de atunci pentru eternizarea memoriei lui. S'a publicat dóră tóte lucrările lui? Ba. Ori cel puțin s'a făcut vr'un început serios în asta privință? Nici atata. În sfersit, ridicatu-i-s'a monumentul pentru care an în cele din urmă se formase un comitet de inițiativă? Nu, căci pentru scopul acesta abia s'a adunat 3286 lei. Ce s'a făcut dar? Nimic, decât declamațiuni și vorbe góle. Acuma cetim, că la aniversarea morții poetului societatea studenților »Unirea« din București a luat decisiunea să facă un pelerinagiu la mormentul (fără monument) al lui. Atata tot. Etă cum se stiméză la noi ómenii mari!

Istoria evenimentelor din Orient, cu preferință la principatele Moldova și Valahia, din anii 1769—1774, scrisă de biv vel stol. Dumitrache și editată, după copia lui Nicolai Piteșteanul în anii 1782. Sub acest titlu a publicat dl V. A. Urechia în Analele Academiei Române, de unde s'a estras și separat, o broșură care cuprinde codicele Nicolae Piteșteanul, al cărui autor e un boer român anume biv vel stolnicul Dumitrache și care se află în museul de antichități din București. Originalul încă nu se cunoșce, ci numai copia lui Nicolae Piteșteanul. Merită să fie cunoscut, căci cuprinde istoria evenimentelor dintre 1769—1774, evenimente cele mai multe narate *de visu*, de cătră autor. Inceputul codicelui e lacunar. I lipseșce cel puțin titlul și dór o pagină din prefață. Prețul 1 leu 50 bani.

Statua lui Assaky, unul din regeneratorii Moldovei, carele a făcut cele dinteu încercări pentru înființarea teatrului românesc, e gata. Consiliul comunal al orașului Iași a decis ca statua poetului să fie aședată pe piața primăriei. Inaugurarea se va face cu solemnitate, luând parte prin delegați tóte societățile literare, științifice și musicale din țeră.

O revistă nouă. Cetim în »Românul«: Un librar editor din capitală a propus mai multor scriitori și publiciști de e se intruní și a scóte o revistă, în care să se publice tóte bucățile în prosă și versuri, fie de ori și ce școlă, numai de se vor găsi bune. De asemenea a mai propus ca acești scriitori să se constituie în societate și să începă a edita pe sēma lor cele mai importante lucrări de ale poeților noștrii dela 1848 încóce. Ideia pare a avé șanse de reușită.

Scrieri pentru copii. A apărut la București în a treia edițiune »Cele doue surori« din biblioteca de lectură pentru tinerimea de ambe secse, elaborată de dl I. M. Rîureanu.

Diare noue. *Curierul Olteniei* e titlul unui nou diar, care a apărut la Craiova. — *Poterașul* se numeșce un alt organ de publicitate, apărut tot la Craiova. — *Reveria*, revistă literară, are să apară la București în septembrie. — *Pământul*, diar politic, literar, va eși de doue ori pe lună tot acolo. — *Briciul*, diar umoristic, va apăre asemenea la București.

Teatrul și muzica.

Șoiri teatrale și musicale. *Di Th. Burada*, cunoscutul artist din Iași, por. va da ađi sâmbătă la 26 maiu (7 iunie) un concert nobiseri la București, în sala noului Ateneu, cu concursul mai de pu multor artiști. — *Dșóra Charlotta Feliciani* a da și cđ de curend un concert la Brăila înaintea unui publicrist ales și mare, care i-a făcut ovațiuni. — *Di Garvia* mă *Musicescu*, însoțit de corul mitropolitan din Iași, își uni propune a da o serie de concerte în vėra acēta înēdut Transilvania, Bănat, Bulgaria și Serbia.

Concert și teatru în ii di Bozovici. La 10/22 maiu, cu ocasiunea serbării hramăa călui bisericesc, corul vocal românesc din Oravița a Atur dat sub conducerea invēțătorului de acolo George Jiaarulu, concert și reprezentație teatrală în Bozovici, jucând pieu-se sa: »Arvinte și Pepelea« séu »Cimpoiul dracului«, de V. noi Alecsandri. Atât concertul, cât și reprezentația teatralensă a reușit fórte bine, stėrnind aplause 'n publicul n'e bumeros. După concert urmă dans, care ținú până dinre vinēta. Meritul succesiului e al dlui protopretor Petreligi Vuia, carele a stăruit mult pentru acēta frumósă și ș-serbătóre culturală.

Teatru 'n Făgăraș. Reuniuniuinea invēțătorilor români gr. or. din despărțemēntul ad Făgăraș, a arangiat a treia đi de Rusalii, cu ocașiunea adunării generale a ei, o reprezentație teatralmai, jucând piesele: »Doi surđi« de Const. Negruzzi și »Rusaliele« de Alecsandri; apoi urmă petrecere e revu joc. Comitetul arangiator a fost compus astfel: pbileșident N. Aron, cassar D. Chiujea, secretar I. Beresndu. Reprezentația s'a dat în folosul fondului Reuniunii.

Teatru jucat de școlari. La mán amenul școlar din Seplac de lângă Gherla, școlarii, de sub conducerea invēțătorului Maximilian Silași, au cāte ntat mai multe cāntece; în urmă au jucat piesa »Ru Roga dela Chisețeu« comedie poporală într'un act cu astecāntece și joc de Iosif Vulcan, cu câteva modificări și potrivite pentru prunci. Au fost de față mai mult. Cđ din Gherla, cari s'au dus să asiste la esamen. Invēțașitorul Silași merită laudă, căci lucreză cu mult zel încētru implinirea misiunii sale. Pruncii din școlă lui cārateșă nunumai cāntările bisericesci, ci și cele nationale, corumos.

Corul plugarilor din Șomouta-mariu. înființat astă iernă în luna lui decembrie, face progost esse mari, sub conducerea invēțătorului Elia Pop. Iai n điaua de Pașci corul a cāntat în biserica din Șomeu ta, er în duminēca Tomei în biserica din comuna Cusēm't, unde tocmai s'a ținut conferința de primăvėră a dupletoșilor din protopopiatul Șomeutei-mari. La vėtróre corul acesta va da un concert împreunat cu petrecere cu joc, cu care ocașiune clasa inteligentă va arangriă o reprezentație teatrală de diletanți, de care în tōșit anul se așteptă dela ea — înzădar.

Lăutarii români la Paris. După cum ne tuspune »L'Europe« din Paris, lăutarii români, cari asifēat de mult au esclat în restaurațiunile dela espoșiăneunea din anul trecut la Paris, au deschis un birț pe i boulevardul Montmartre nr. 14, în care se produc cu cāntările lor, atât de plăcute parisienilor. Eă ce pe đice numitul diar: Mare noroc este pentru parisieni afirpreșința escelenților musicanți, cari compuseră e racea orchestră atât de multeori aplaudată a vestițutlor lăutari români și rivalilor norocoși ai țiganilor și maghiari, și cari se pot ađi pe boulevardul Montmartre nr. 14. Ei au instalat un birț român de un aspect fórtebri reușit, care permite fără ostenelă și fără cheltueli a face o cālētorie prin țerile balcanice. Aci aflăm pe imDinicu, șeful dibaciu al orchestrei, pe I. Crăciunescu tartistins cu primul premiu la espoșiăneunea universală, r care cāntă pe fluerul lui Pan (naiul) astfel, încat a făcea de rușine pe regele Mydas și-l credeai revenit pe

acest pământ; Burlan, dela conservatorul de muzică din București, compositor renumit; Florea Sache cimbalist și mulți alți instrumentiști ai acestei orchestre răpitoare, cu care vom avea fericirea a ne reînoi cunoștința. — Claudine de Villers.

Piesă pentru premiu. Concursul publicat de direcția Teatrului Național din București, pentru cea mai bună piesă, va expira la 1 septembrie, cu toate acestea, după cum ne spune »Românul«, s'a și prezentat o lucrare la acel concurs. Aceasta e »Re-negatul« seu »Pe pragul morții«, piesă în trei acte și versuri; piesa e orchestrală și pe lângă acesta mai are în text trei romanețe.

Operă și operetă română. Aflăm din »Românul«, că direcțiunea Teatrului Național din București a decis ca în stagiunea viitoare să dea o serie de reprezentații de operă și operetă română. Amatoarele și amatorii d'a fi primiți ca coriști, se pot înscrie cu începerea dela 20 maiu la direcțiunea Teatrului între orele 1—3 p. m.

Teatru 'n Botoșani. Artiștii dela Teatrul Național bucureștean dna Aristița Romanescu, și dl Grigore Manolescu, împreună cu trupa lor, pleacă zilele acestea din Iași, spre a da o serie de reprezentații la Botoșani.

Biserica și școlă.

Știri bisericești și școlare. *Maj.* Sa a dăruit din caseta sa privată 100 fl. comunei bisericești gr. or. din Făgăraș, ér comunei bisericești gr. or. din Făget 100 fl. — *Episcopul Meșian* în săptămâna trecută a continuat visitațiunea canonică tot în părțile Timișorii. — *Archiepiscopul r. cath. din București.* Mgs. Palma, fiind bolnav și dus în străinătate, nu-și va mai ocupa scaunul episcopal; în locul lui va fi numit părintele Constantin de Saint-Luc din ordul Passionistilor, care va purta în România numele de Mgr. Costa. — *Dl George Pop,* absolvent al universității din Budapesta, a fost promovat de către facultatea juridică a acelei universități la gradul de doctor în drept. — *Dl Mihai Cîncea,* paroc gr. c. în Jidani, fu numit administrator protopopesc în Mădăras, diecesa Orăzii-mari, comitatul Sătmar. — *Dl Iuliu Dan,* administrator protopresbiter al gr. or. în Făgăraș, a fost ales a treia și de Rusalii, protopresbiter actual, cu 63 voturi din 65.

Fundațiunea Șuluțiană. Din Blaș ni se scrie, că ședințele directoriului fundațiunii Șuluțiane s'a deschis acolo la 5 iunie n. sub președința Esc. Sale dlui arhiepiscop și mitropolit dr. Ioan Vancea, luând parte pe lângă Rdsimii dni capitulari, dnii George Barițiu din Sibiu, Iosif Hosszu vicepresident la curtea de compturi din Budapesta, Iosif Sterca-Șuluț jude de tribunal în pensiune la Sibiu, Iosif Pop jude la tabla regescă din Mureș-Oșorhei, Ioan Florian president al tribunalului din Odorheiul-secuiesc, George Pop consilier financiar din Aiud și G. Mezei proprietar în Ighiu.

Români premiați la universitatea din Cluș. Săptămâna trecută s'a ținut la universitatea din Cluș serbarea închiderii anului școlar. Cu asta ocaziune s'au împărțit și câteva premii. Dintr-o români au fost premiați tinerii: Stefan Muntean dela facultatea juridică cu 100 fl., Ambrosie Cheșian cu 100 fl. și G. Precup cu 50 fl., amândoi dela facultatea filosofică.

În Făgăraș reuniunea învățătorilor gr. or., ea despărțământ tractual din protopresbiteratul Făgărașului, a ținut adunarea sa generală la 21 și 22 maiu st. v. sub presiul dlui Nicolae Aron, secretar dl Ioan Berescu. Învățătorii Petru Marhav, George Tatlan au ținut prelegeri practice, ér inv. Petru Debu prelegere teoretică.

Ce e nou ?

Hymen. *Dl Mihai Iacătian,* preot gr. or. ales în Banat-Comloș, la 2 iunie s'a cununat cu dșora Aurelia Rubenescu în Arad; nași au fost dnii dr. Aurel Novac avocat în Biserica-albă și Virgil Novac proprietar în Cermeiu, unchii miresei. — *Dl Octavian B. Bonfiniu,* profesor la gimnasiul din Blaș, la 2 iunie s'a îndrăgostit de soție pe dșora Luisa Viciu din Nirașteu. — *Dl Ioan Stoica,* profesor la școlile normale din Blaș, s'a logodit cu dșora Maria Pinciu din Micasasă.

Alecsandri trăeșce. Agenția Havas prin o ușorătate neiertată umpluse lumea în săptămâna trecută cu șcirea, că marele nostru poet Vasile Alecsandri a murit. Aceasta informațiune a produs în toate cercurile române durere profundă. Șciind că bardul nostru zace de câteva luni greu bolnav, căci nu de mult și pentru numărul nostru jubilar din patul suferinței ne-a scris câteva șire de scusă, creșurăm șcirea durerosă ș-am plâns pe nemuritorul din lunca de Mircești. Dar în curând o altă depeșă ne împărțăși rectificarea foarte îmbucurătoare, că densusul n'a murit! Plini de fericire salutăm acesta șcirea și urăm ca ilustrul poet să se însănătoșeze cât mai iute!

La jubileul „Familiei.“ Din incidentul jubileului de 25 ani al »Familiei«, mai multe cetitóre ale noastre ne-au onorat cu felicitări; ér dna Aurelia Popescu din Toplița-română ne-a făcut gingașa surprindere d'a ne trimite tocmai pe Rusalii un frumos buchet de flori, care p'un fond de mușchi dela munte reprezintă o liră compusă cu artă și gust, impresurată de o cunună verde. Aceste atențiuni delicate, la încheierea unui pătrar de secol în serviciul literaturii, sânt pentru noi niște mângăeri la greutățile trecutului și totodată încurajări spre viitor. Ele ne spun, că ori cât de mic este încă la noi numărul acolora cari se interesază de mersul literaturii și simt necesitatea lecturii române: totuș avem un grup de asemenea spirite în adevăr inteligente și române. Și avându-l odată, acela trebuie să crească și să se respândescă.

Reuniunea femellor române din Arad și provincia va ține adunarea sa generală la 12 iunie st. n. înainte de miezăzi la 10 ore în sala cea mare a seminarului diecesan. În sêra acelei zile se va da un bal în sala din pădurița orașului. Damele sânt rugate a se prezintă pe cât se pôte în costum național român, seu în vestminte de Creton.

Sesonul la Sinaia a început. Nu numai regina și curtea sa, dar și o mare parte din lumea naltă s'a mutat acolo zilele trecute. Tot în săptămâna acesta s'a dus și batalionul al patrăle de vênători, cu muzica regimentului 8 de linie. Eforia spitalelor a luat măsuri, ca acesta elegantă stațiune de cură climatică să fie luminată peste veră cu electricitate. Spre acest scop s'au comandat 24 de lămpi dela casa Siemens din Viena.

Maialuri. Școlile române din Făgăraș își vor serba maialul săptămâna în 7 iunie n. la »Móra de hârtie«, sêra va fi dans; venitul e destinat în favoarea ambelor școle. — *Maialul școlilor române din Brașov* s'a ținut în Stejeriș, luând parte lume multă; doue muzici, una militară și alta națională, au delectat publicul și studenții, sub conducerea dlui profesor Nic. Popovici, au cântat mai multe cântece. — *Pompierii din Reșinari* vor ține maialul lor la 8 iunie n. în »Dumbrava-mică.«

Neorolog. *Ioan Huban,* avocat și substitut notar reg. în Sătmar, a murit acolo în etate de 32 ani. Reposatul eră logodit cu dșora Aurelia Pap din Bocsig, care astfel își perdú mirele.

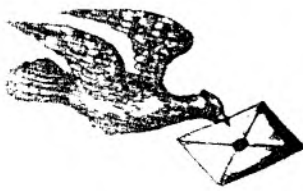
Oglinda lunei.

40 copii inecati. Pe Odera, la Trutze in Prusia, s'a întâmplat o nenorocire, care a costat viața la 40 de copii, băieți și fete, cum și a doi oameni în vârstă. Copiii veniau dela biserică și trebuiau să treacă pe malul celalalt al Oderei. Luntrașul, in loc de a lua barca cea mare, îngrămădi pe copii într'o barcă mică, așa că măruina superioară a bărcii eră un nivel cu suprafața apei. Lucrul merse bine până la celalalt mal, când dintr'o mișcare fără voce a unui copil barca se resturnă, cuprindend sub ea pe toți pasagerii. Pe malul de unde plecase barca eră o mulțime de lume, care asistă neputincioasă la un spectacol din cele mai sfâșietore. Capetele copiilor apăreau la fața apei, unul după altul; după o scurtă luptă dispăreau pentru a nu se mai arăta. Scena a durat scurt timp; din toți numai luntrașul a putut eși la mal. Pe malul, la care trebuia să abordeze barca, nu se află nici un om.

Călătorie cu nebuni. După cum se scrie din New-York, săptămăna trecută șese deținuți din penitenciarul din Utica, la cari s'a manifestat nebunia, au fost transportați la casa de alienați din Anburn. Cei șese deținuți nebuni au fost conduși la gară de un doctor și patru servitori țapeni. Abia au ajuns inse la stațiunea a treia a drumului de fer, și deja greutatea d'a conduce pe acești nebuni, se iviră. Unul din tr'ensii, care eră condamnat la muncă silnică pentru omor, făcū ce făcū și scăpă din vagon. Cei patru servitori abia au putut pune mâna pe el. Până ce servitorii au căutat apoi să prindă pe cel fugit, cei remași in vagonul separat cu doctorul, începură să murmure și să amenințe pe doctor. Acesta n'a scăpat de bătaia, și pōte de mōrte, decât stăpânindu-se și impunendū-și o liniște și nepăsare care i-a făcut in se pe nebuni să se liniștească. La stația Syracuse inse lucrurile s'au schimbat in și mai reu. Unul dintre deținuți s'a reușit să fugă. Doctorul se luă după el. D'odată se pomeniră amândoi într'un fel de tunel, er in fața lor venia un tren. Nebunul avū atăta minte inse ca să nu se lase a fi trântit, ci se aruncă jos pe mijlocul drumului, așa că trenul trecū peste el fără a-l atinge măcar. Doctorul imită pe nebun și scăpă in felul acesta și el. După ce trenul trecū, nebunul o luă la fugă. Doctorul după el. Ajungendū-l îi dete in cap cu bastonul încât îl culcă la pământ și astfel nu-l lăsă să scape ci-l legă și-l duse mai departe.

Femeile la putere. In Edgerton, provincia americana din Kanzas, s'a întâmplat următoreea nostimadă: La alegerile municipale trecute femeile s'au pus pe un lucru și au ales la primărie numai femei, avend majoritate zdrobitore asupra bărbaților. Mult n'au putut să guverneze inse orașul, căci la cea dinteu ședință comunală s'au certai, așa că îndată li s'a urit cu puterea și au demisionat pe motivul, că »poporația de secs masculin din Edgerton este cu mult mai miserabilă decât să merite a fi administrată de femei cum se cade.«

Poșta redacțiunei.

Un cetiter al foi noastre caută tomul II din »Savul Amozului«; ofere pentru acesta in schimb tom. II s'eu IV s'eu V din »Cavalerii Noptii«, ori tomul II din »Novele« de Iosif Vulcan, tōte frumos legate. Ofertele a se adresă la redacție sub numele »Aurel.« X. Se 'nțelege că a sosit.

Deschiderea Stănei-de-vale.

Am onōrea să 'nșciințez onorabilul public, că la 1 iunie am deschis baia de cură-climatică

STÂNA-DE-VALE

inființată abia înainte cu 6 ani prin generositatea Il. Sale dlui episcop gr. c. de Oradea-mare Michael Pavel, in partea cea mai romantică a munților bihăreni, la înălțime de 1060 metri, in o vale încântătore impresionată de o uriașă pădure de brazi seculari. Acest admirabil loc de cură climatică, prin poziția sa naturală din cele mai frumoșe, prin aerul seu neasemenabil și prin ietlințetea sa intrece tōte băile din țeră. Acēsta baie de mare viitor a comitatului Biharia anul trecut a avut cam 500 de oșpeti, astăzi are 60 de odăi pentru public, restaurație spațioasă, salon de dans separat, edificiu de scăldi, biserică. Edificiile sūnt clădite in stil frumos elvețian, in mai multe grupe separate In lunile iulie și august e musică permanentă și in tōte zilele comunicațiune postală.

Provederea completă a unei persoane, cu odaie și cu tacsă musicală dimpreună nu pōte costă mai mult de 2 fl. pe zi. Provederea copiilor se socoteșce și mai ieftin. O baie caldă cu lepedeu cōstă 25 cr.; dusul rece gratis. La intrebări speciale dau cu plăcere desluciri numai decăt. Asigurând onorab. public de mănăcări gătite cu gust și de beuturi ținute curat, precum și de serviciu prompt, i cer spriginul

cu stimă profundă, arendătorul
Emeric Nyilas.

2-2

Picături de Maria-Zell pentru stomac,
fōrte folositore in tōte bōlele de stomac.

Vindecă: lipsa de apetit, slăbiciunea stomacului, respirațiunea mirositōre, paliditatea, rigăile, colica, catarul de stomac, acrăla 'n gât, gălbinarea, grēta, vērșarea, durerile de cap (dēcă provin din stomac,) sgārçurile de stomac, incuetura, ingreunarea stomacului, hemoroidele etc. Prețul unei sticle, cu Marca de invențiune, instrucțiune pentru intrebunțare 40 cr.; duplă 70 cr. Espeștiunea centrală prin farmacistul Carl Brady, in Kremsier (Moravia.)

Avertisment! Veritabilele picături de Maria-Zell pentru stomac se falsifică și se imitēză mult. Semnul veritabilității este, că fiecare sticlūță trebue să fie impachetată in hârtie roșie, provēdūtă cu marca de sus și să aibă regulele de intrebunțare, mai observându-se, că este tipărită in imprimeria lui H. Gusek in Kremsier.

Hapuri purgative de Maria-Zell.

Aceste hapuri (pilule) care de mulți ani se 'ntrebunțēză cu cel mai bun succes contra lipsei de scaun și la incueri, se falsifică mult. Cumpērătorul să fie atent la marca de mai sus, cum și la subscrierea farmacistului C. Brady, Kremsier. Prețul unei cutii 20 cr., 6 cutii 1 fl. Dēcă banii se trimit inainte, se espe-dēză franco: 1 sul cu 6 cutii 1 fl 20 cr., 2 suluri 2 fl. 20 cr.

Picăturile de Maria-Zell pentru stomac și hapurile purgative de Maria-Zell nu sūnt niște lēcuri secrete. Descrierea se află in regulele de intrebunțare care se alătură la fiecare sticlă și cutie.

Picăturile de Maria-Zell pentru stomac și hapurile purgative de Maria-Zell se află de vëndare: in Oradea-mare la farmaciștii: E. Ember, Lud. Molnár, George Nyiry, Carol Bleyer, Ales. Héringh și la misericordiani; in Betyó-Ujjalu la farm. Geza Tamásy, in Kis-Marja la farm. Fr. Gallasy; in Komádi la farm. G. Scholtz; in Salonta la farm. L. Kovács și Fr. Podráczky; in B. Diosig la I. Vaday. 34-44

Călințarul săptămănei.

Dia sept.	Călințarul vechiu	Calind. nou	Sōrele
Duminēca	tutuor sânt. Ev. dela Matei c. 10. gl. 8. a inv. I		res. ap.
Duminēcă	27 Mart. Therapont	8 Medard	4 19 7 34
Luni	28 Par. Nichita	9 Barnimus	4 18 7 35
Marți	29 Mart. Teodosia	10 Margareta	4 17 7 36
Mercuri	30 Par. Isachie	11 Barnaba	4 16 7 37
Joi	31 Par. Eremia	12 Basilides	4 15 7 38
Vineri	1 Mart. Iustin	13 Ant de Pad.	4 14 7 39
Sâmbătă	2 Par. Nichifor	14 Antonia	4 13 7 40

Proprietar, redactor respundător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Otto Hugel in Oradea-mare.